Dosarul nr.2-1592/22 (2-22177000-24-2-29112022)

H O T Ă R Î R E
ÎN NUMELE LEGII

Dispozitivul hotărîrii pronunțat public la 11 iulie 2023 în or. *****
Hotărîrea redactată integral la 11 august 2023

Judecătoria ***, sediul Central**
Instanţa compusă din:
Preşedintele ședinței, judecător Veaceslav Suciu
Grefier Alina Chirilov
Cu participarea
Avocaților Alexei Brînză și Alina Palii

examinînd în şedinţă de judecată publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cotorobai Igor către Cotorobai Olesea, persoană interesată – DASPF ***** privind schimbarea domiciliului copilului minor, a –

A C O N S T A T A T:

Argumentele participanților la proces:

Cotorobai Igor a depus cerere de chemare în judecată către Cotorobai Olesea, persoana interesată – DASPF ***** privind schimbarea domiciliului copilului minor.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat, că la data de 29.10.2010 la OSC Ciocana ***** a fost înregistrată căsătoria încheiată între dînsul şi Cotorobai Olesea.

Notează, că pe parcursul vieţii conjugale la ***** s-a născut fiica, *****, iar ulterior la *****, fiul *****.

Menționează, că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 29.05.2017 căsătoria lor a fost desfăcută și încasată pensia lunară de întreţinere a copiilor minori în mărime de 900 lei, pentru fiecare.

Ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 24.02.2020 în cauza nr.2-2031/19, domiciliul copiilor: ***** şi ***** a fost stabilit cu pârâta Cotorobai Olesea.

Notează, că din cauza impedimentelor create de pârâta Cotorobai Olesea de a se vedea cu copiii, Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţie a Familiei din cadrul Consiliului raional ***** i-a stabilit un grafic de întrevedere cu copiii lor comuni.

Faptul creării de către Cotorobai Olesea a impedimentelor fiului ***** de a se vedea cu el este confirmat şi prin răspunsul nr.6-06-09 din 31.01.2022 emis de Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţie a Familiei din cadrul Consiliului raional ***** şi Raportul de asistenţă psihologică nr.806 din 13.06.2022 emis de acesiaşi Direcţie.

Notează, că la orice întâlnire a lui cu copiii, fiul ***** i se plânge, că este certat de fiecare dată cînd acceptă daruri şi se întîlneşte cu el, este supus abuzurilor fizice şi verbale din partea pârâtei şi a mamei ultimei.

Subliniază, că din declaraţiile lui *****, pârâta Cotorobai Olesea îi aplică multiple lovituri fiului în regiunea capului, spatelui, membrelor infrioare şi superioare, folosind mătura şi alte obiecte contondente.

Consemnează, că în vara anului 2022 fiul ***** a fost lovit cu sapa şi de către bunica sa Zatic Liubovi, care este mama pârâtei.

Consideră, că întru verificarea acestor circumstanţe, a fost nevoit să apeleze la un expert judiciar psiholog.

Potrivit Raportului de expertiză judiciară nr.77 din 22.08.2022, emis de expertul judiciar Bulgaru Ala, fiul ***** a comuncat că „în anul curent în timp ce locuia cu mama sa Cotorobai Olesea, frecvent a fost lovit cu palma, pumnul şi cu obiecte tari. La fel a fost bătut şi de bunica sa. Deasemenea pârâta l-a mai maltratat psihologic prin exprimare cu cuvinte umilitoare şi înjositoare, mai ales în situaţii cînd comite greşeli la ore. Din spusele copilului una din cauzele acestor maltratări a fiului este condiţionată de voinţa fiului de a se întrevedea cu tatăl şi-l împiedică să comunice cu el chiar şi la telefon, deposedându-l şi de cadourile pe care i le-a dat."

Subliniază, că potrivit acestui Raport de expertiză judiciară, ca urmare a actelor de vioenţă comise de pârâtă, fiul ***** manifestă o simptomatică a violenţei în familie sub forma dezvoltării de personalitate supusă, inhibată şi obsesiv-compulsivă, prezintă sentiment de inadecvare şi dificultăţi în comunicare, deteriorarea sferei afective, slăbirea atenţiei, concentraţiei, vitalitate scăzută, dezvoltă agresivitate, tinde să fie insubordonat şi instabil...

Notează, că în scopul neadmiterii în continuare a actelor de violenţă în privinţa fiului *****, ultimul la data de 05.06.2022 s-a strămutat cu traiul la domiciliul lui în sat. ***** *****, unde locuieşte în prezent şi urmează curs de reabilitare. Despre aceasta la 05.08.2022 a sesizat Inspectoratul de poliţie *****, motiv din care ultima la data de 23.08.2022 a început o urmărire penală conform elementelor infracţiunii prevăzut de art.201/1 alin.(1) lit.b) Cod penal. Din cauză, că fiul nu doreşte să se întoarcă la pârâtă, acesta preferă să domicilieze la el în sat. *****, simţindu-se într-o mai bună siguranţă, manifestă un ataşament şi o încredere mai mare faţă de el, decât faţă de pârâtă.

Consemnează, că în această locuinţă din sat. *****, care-i aparţine în proprietate în baza contractului de donaţie nr.3177 din 18.04.2013, fiul dispune de propria sa odaie, cu toate comodităţile necesare corespunzătoare vârstei sale, iar la pârâtă, fiul ***** din cauza fricii pe care o are faţă de aceasta, nu doreşte să convieţuiască. În prezent, fiul zilnic frecventează în continuare Gimnaziul *****r-nul *****, deplasarea căreia este asigurată zilnic de către dînsul. Deasemenea în anul curent fiul mai face antrenamente de taekwandoo la Clubul sportiv de Taekwandoo WTF „Calea fericirii" din com. *****, studiază acordeonul la Şcoala de muzică „Poleacov" din *****, iar cheltuielile de instruire şi de deplasare a fiului la aceste ore extraşcolare la fel sunt suportate de el. Anterior, fiul ***** nu a putut să-şi realizeze dorinţa de a frecventa astfel de cercuri de instruire extraşcolare ca urmare a împotrivirii pârâtei. Ca urmare a faptului că fiul ***** nu doreşte să convieţuiască cu pârâta, în vara anului 2022 ultima a înaintat o plângere împotriva lui acuzându-l, nefondat de încălcarea graficului de întrevedere cu fiul.

Potrivit hotărârii contravenţionale nr.4-124/22 din 19.10.2022 a Judecătoriei ***** nu s-a confirmat faptul nerespectării de către dînsul a graficului de întrevedere cu fiul, dar dimpotrivă s-a stabilit că la restituirea fiului pârâtei, fiul ***** nu dorea să coboare din maşină şi să se întoarcă la pârâtă, motiv din care ultima a iniţiat o ceartă, încălcând astfel

recomandările organului de asistenţă socială de a nu isca ceartă în prezenţa fiului. Totodată potrivit acestei hotărâri de judecată s-a constatat, că strămutarea fiului cu traiul la el, constituie de fapt acţiuni de protecţie a fiului de acţiuni de violenţă a pârâtei faţă de el.

Consideră, că Avizul privind rezultatele evaluării psihologice din 07.07.2022 emis de Centrul comunitar de sănătate mintală Botanica confirmă, că fiul ***** se simte mai bine cu el şi preferă să petreacă timpul cu dînsul decât cu pârâta, iar în prezenţa lui fiul este mai relaxat şi mai dispus să comunice. Tot potrivit acestui Aviz, se confirmă, că pârâta permanent crează impedimente fiului ***** de a se întrevedea cu el, iar din cauza acestor întrevederi a fost maltratat de fiecare dată, iar în prezenţa pârâtei, fiul dezvoltă comportamente agresive cu tendinţe riscante expuse ca reacţie de apărare a sa la presiunile psihologice ale pârâtei.

Având în vedere cele menţionate din care rezultă, că fiul ***** locuind cu pârâta prezintă semne ale abuzului emoţional, este victimă a violenţei în familie, pricinuită de pârâtă, i se încalcă şi dreptul la întrevedere, prevăzut de art.52 alin.(1) Codul familiei.

Consideră, că persoana de încredere şi referinţă pentru fiu este el ca tatăl acestuia, este important ca în continuare să fie stabilit locul de trai al fiului cu dînsul, care în final va asigura în scopul diminuării impactului consecinţelor psihologice negative ale abuzurilor pricinuite de pârâtă în privinţa lui. Având în vedere, că fiul se simte şi se dezvoltă mai bine cu el, prezintă o mai mare siguranţă în compania lui, este evident, că în scopul protecţiei intereselor superioare ale fiului minor este necesară schimbarea locului de trai al fiului la domiciliul lui.

Subliniază, că modificarea domiciliului fiului la locul lui de trai, va asigura protecţia acestuia de actele de violenţă menţionate supra, precum şi reabilitarea lui de aceste acte de violenţă. Totodată schimbarea domiciliului fiului la locul lui de trai va asigura în continuare o dezvoltare mai multiaspectuală şi o educaţie mai bună acestuia, ceea ce o face în prezent. Modificarea domiciliului fiului la locul lui de trai este doar în interesele fiului.

Menționează, că originea noţiunii de interes superior al copilului provine din realizarea faptului, că acesta este un individ care are nevoi şi drepturi distincte de cele ale părinţilor. Prin urmare interesul copiilor ar putea fi diferit de cel al părinţilor. Este normal ca interesul copilului să prevaleze în faţa altor interese atunci când se iau măsuri cu privire la copil. Recomandarea nr.874 (1979) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei precizează, copiii nu trebuie să mai fie consideraţi proprietatea părinţilor ci trebuie să fie recunoscuţi ca indivizi având propriile drepturi şi nevoi. Dreptul la relaţii personale, recunoscut atât părintelui cât şi copilului, se consacră, ca drept fundamental, statul fiind obligat să ia măsuri pozitive pentru realizarea efectivă a acestuia. Relaţiile personale trebuie să se realizeze neîngrădit, restrângerea acestora fiind necesară numai în condiţii deosebite pentru protejarea copilului. Ambii părinţi trebuie să joace un rol activ în viaţa copiilor - să comunice, să se joace, să se implice în activităţi comune, să stabilească şi să explice reguli, să-i ajute să se pregătească de lecţii, să vorbească în termeni pozitivi despre mamă, respectiv despre tată, implicarea ambilor părinţi având beneficii incontestabile pentru dezvoltarea psihosocială a copilului. Este cunoscut faptul, că familiile monoparentale se numără printre grupurile sociale cele mai vulnerabile. Un copil crescut şi educat cu dragoste şi responsabilitate de ambii părinţi, chiar şi atunci când aceştia nu locuiesc împreună, are şanse mult mai mari de integrare şi reuşită socială.

Solicită reclamantul Cotorobai Igor:

- *pronunţarea unei hotărâri de admitere integral a cererii de chemare în judecată şi modificarea domiciliul fiului minor *****, a.n. *****, cod persona ***** de la locul de trai a lui Cotorobai Olesea la locul lui de trai.*
- *a încasa din contul pârâtei Cotorobai Olesea, locuitoare a *****r-nul ***** în beneficiul lui a cheltuielilor de asistenţă juridică şi taxa de stat suportată în prezenta cauză (f.d.5-6).*

Pe marginea cererii de chemare în judecată, avocatul Alina Palii în interesele pîrîtei Cotorobai Olesea a depus referință în care a menționat, că consideră cererea de chemare în judecată drept neîntemeiată şi care urmează a fi respinsă cu încetarea procesului din următoarele motive:

Atrage atenţia instanţei, că prezenta cerere de chemare în judecată este formulată în temeiul art.52 alin.(1), 53 alin.(2)-(2^1), 58 alin.(1), 62 alin.(1-4) şi 63 alin.(1) din Codul familiei care de facto reglamentează instituţia stabilirii domiciliului copiilor minori şi nicidecum schimbarea domiciliului - considerente din care sunt nevoiţi să invoce inevitabilitatea încetării procesului în temeiul art.265 lit.b) Cod de procedură civilă, or litigiul privind stabilirea domiciliului copilului minor *****, a.n. *****, între aceleaşi părţi (Cotorobai Olesea şi Cotorobai Igor), cu acelaş obiect şi aceleaşi temeiuri a fost deja examinat de instanţa de judecată, proces despre care Cotorobai Igor a cunoscut, la care a participat - şi pe marginea căruia s-a emis o hotărîre judecătorească rămasă irevocabilă.

Notează, că cele invocate de către reclamant privind schimbarea comportamentului copilului minor din momentul când domiciliul acestuia a fost stabilit cu mama, atrage atenţia instanţei, că aceste argumente sunt nu altceva decît tentative de inducere a instanţei în eroare.

Menţionează, că potrivit Raportului de evaluare psihologică a minorului ***** nr.255 din 14.10.2019, elaborate de psihologul Centrului de Drept al Femeilor şi Institutul pentru Familie şi Iniţiative Sociale Sergiu Toma, care a fost întocmit în timp cînd domiciliul acestuia a fost stabilit cu reclamantul şi în urma căruia a fost stabilit următoarele: „Copilul a menţionat că tatăl foloseşte pedeapsa fizică când acesta refuză să se conformeze unei cerinţe impuse de acesta, în special la utilizarea calculatorului, deasemenea frecvent strigă la el cînd acesta menţionează că doreşte să meargă la mama. La momentul evaluării ***** invocă că îşi doreşte să se joace mai mult timp cu tata şi că conflictele dintre părinţi să se oprească, iar el să poată petrece mai mult timp cu mama sa.

Atrage atenţia instanţei, că în conformitate cu rezultatele obţinute în urma evaluării psihologice din 2019 a fost stabilit, că copilul manifestă o serie de emoţii negative precum: „neliniște şi frică. Emoţiile de frică sunt asociate comportamentului tatălui, dorinţei de a evada din spaţiul casei în momente de conflict cu acesta şi ameninţării cu pedeapsa fizică. Totodată se atestă reacţii emoţionale exprimate prin agresivitate şi agitaţie motorie, în momentele discuţiei despre părinţi. ***** exprimă nevoia de grijă şi protecţie din partea ambilor părinţi, însă cu dificultate îşi poate exprima nevoile şi grijile în raport cu tatăl său deoarece îl percepe indisponibil, periculos sau ameninţător.” Prin concluzia acestui raport a fost stabilit, că persoana de încredere o reprezintă mama, adică pîrîta.

Mai mult, ca atît potrivit Raportului de asistenţă psihologică nr.541 din 16.11.2020 eliberat de Direcţia Educaţie *****, Serviciul de Asistenţă Psihopedagogică a fost stabilit că: „Întîlnirile pe care le solicită tatăl pe teritoriul şcolii nu sunt plăcute pentru copii..., iar motivul de bază este legat de frică, ca tatăl să nu-l i-a iarăşi cu sila la el. ***** spune, că nu vrea să vorbească cu tata pe teritoriul şcolii pentru că se genează de colegi. La ultima

solicitare a lui Cotorobai copiii nu au dorit să comunice cu el şi au plecat acasă, folosind un geam deschis.”

Astfel atrage atenţia instanţei, că starea emoţională a copilului a fost afectată în urma divorţului părinţilor, conflictelor între părinţi, iniţiatorul cărora a fost anume reclamantul şi în urma comportamentului nedemn al unui bărbat, pârâta ca să păstreze starea fizică şi psihică a acesteia şi copiilor minori, a fost nevoită să înceteze căsătoria cu acesta.

Consemnează, că cele indicate de reclamant, că pârâta în vara anului 2022 ar fi lovit copilul - ***** cu sapa, nu corespunde adevărului şi atrage atenţia instanţei, că în perioada indicată de reclamant, copilul ***** plimbîndu-se cu bicicleta pe drum cu viteză, s-a tamponat frontal cu verişorul său, care tot se afla cu bicicleta şi a căzut jos la sol lovindu-se tare şi anume la genunchiul stîng avînd o excoriaţie, la coapsa dreaptă şi falancul abdominal pe dreapta o echimoză medie. Trauma avînd loc la data de 30.04.2022 şi ca urmare la data de 03.05.2022 conform graficului de întrevedere reclamantul trebuia să i-a copiii la domiciliul acestuia şi să-l întoarcă la data de 05.05.2022, fata a refuzat să plece, iar baiatul a plecat despărţindu-se cu pîrîta paşnic fără careva incidente sau observaţii.

Afirmă, că reclamantul a profitat de leziunile copilului, a înscenat totul să pară, că pîrîta a agresat copilul, şi cu mare regret a învăţat copilul să se exprime astfel. Atîta timp cînd copilul se află la reclamant, acesta sună foarte des pârîtei, o terorizează că pe ea o aşteaptă o surpriza pe care demult el vrea să i-o facă. Ceea ce se subînţelege, că reclamantul a avut ca scop toate aceste manifestări şi că pe copilul ***** îl paşte un mare pericol în viitor, care cu mare regret foarte mult s-a schimbat în comportament, nu doar faţa de pârâtă, dar şi de sora sa, şi membrii din familie.

Menţionează, că în prezent necătînd la faptul, că prin hotărîrea Judecătoriei din 24.02.2020 domiciliul copilului minor ***** a fost stabilit cu mama (pârâta) şi la moment hotărîrea menţionată este irevocabilă, pârâta aşa şi nu are acces direct ca să comunice sau să se vadă cu copilul, doar pe furiş la şcoala şi atît, la telefon discuţiile sunt limitate şi se aude cum tatăl îi şopteşte ce să vorbească. Ca rezultat reclamantul crează şi influenţează negativ asupra stării psihologice a copilului – *****, care devine nesigur în sine, cu imaginea scăzută şi influenţat de tatăl său.

Potrivit art.63 alin.(1) şi (1^1) Codul familiei, în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. În cazul în care părinţii locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinţi vrea să locuiască.

Remarcă, repetat, că copilul minor ***** la moment nu a atins vîrsta de 14 ani cînd legea permite să aleagă cu care dintre părinţi vrea să locuiască, iar hotărîrea judecătoriei prin care domiciliul acestuia a fost stabilit cu pîrîta Cotorobai Olesea este irevocabilă, astfel reclamantul în mod intenţionat încearcă să inducă în eroare instanţa de judecată şi ca scop să se răzbune pe fosta soţie.

Astfel, *solicită respingerea cererii înaintate de Cotorobai Igor ca neîntemeiată şi nefondată (f.d.130-132).*

Reclamantul Cotorobai Igor în ședința de judecată a susținut cererea înantată integral și a solicitat să fie admisă în modul în care a fost formulată. Explică, că acea situație prin care a trecut copilul și dorința lui de a se afla mai mult cu dînsul, este doar în interesul copilului. A fost deacord cu faptul dat, deoarece copilul permanent îi spunea cînd era luat conform graficului, că este agresat și bătut de mama sa, nu îi permitea să vorbească la telefon

și să iasă la întrevederi cu el, din care motiv a solicitat efectuarea uni raport de evaluare psihologică, unde s-a adeverit faptul, că copilul este permanent bătut și agresat de mama sa fizic și mintal. Menționează, că la moment copilul se află la domiciliul lui și frecventează adăugător clubul sportiv de Teakvando și școala de arte - specialitatea acordeon. Pentru meritele sale, copilul dispune de multe diplome și se dezvoltă bine. La moment copilul este mai liniștit, dar pe atunci era foarte nervos, nu vroia să iasă în drum să se joace cu copii, permanent plîngea și se temea să nu vină mama sa, să îl ia înapoi. După ce a fost la consultația psihologului și medicului neurolog, copilulul a trecut un tratament recomandat de specialiști, care urmează a fi repetat peste jumătate de an, deoarece copilul manifesta o atenție scăzută, frică și nervozitate. În urma tratamentului copilul a devenit mai liniștit. Din motivele enunțate a înaintat prezenta acțiune în instanța de judecată.

La întrebările parvenite a comunicat, că din cauza fricii copilul semnificativ a scăzut la învățătură, însă în urma tratamentului situația s-a schimbat, acum învață cu mult mai bine, dispune și de diplome. Actual copilul domiciliază în sat. *****, *****, la școală și la alte activități este dus de dînsul cu automobilul. Atît timp cît copilul s-a aflat la îngrijirea mamei, nu a avut posibilitatea dezvoltării multilaterale, deoarece mama lui lucrează 24/24, la două servicii și nu are posibilitate să acționeze în interesul superior al copilului. Fosta soție nu-i permitea să îl ia pe copil pentru a-l duce la școala de arte la acordeon. De nenumărate ori a încercat să-i explice, că băiatul în acest domeniu este talentat și că toate cheltuielile vor fi suportate de dînsul, însă ultima categoric refuza, iar copilul începea a plînge și ulterior era bătut. Cînd mergea la școala să îl vadă, copilul permanent plîngea și îi spunea, că mama o să-l bată dacă o să se vadă cu el. situație analogică este și cu fiica, Crina, care la moment categoric nu vrea să se urce în mașină lui. Pensia de întreținere a copiilor o achită. Lucrează la centru OPC în calitate de paznic, cu un grafic de la 08:00 pîna la ora 18:00, în caz de ceva se înțeleg între ei, paznicii înțeleg situația lui și îi intra în situație. Ce ține de relațiile cu al doilea copil, menționează, că pentru dînsul ambii copii sunt egali, avînd în vedere, că al doilea copil arată alt atașament se vede clar, că este de partea mamei. Cînd sună să vorbească cu Crina, prima întrebare care i-o adresează lui ***** este: „de ce spui, că mama te bate”, dar aceasta nu este o întrebare de copil. *****în permanență cu pixul scria unde va merge el data viitoare cu fiul, *****. *****refuza să facă întrevederi cu el. Menționează, că este o hotărîre judecătorească prin care mama copiilor a fost sancționată deoarece îl numea cu cuvinte necenzurate față de copii, arunca cu pietre în mașină, în momentul în care el avea întrevedere cu copiii conform graficului, a fost un caz cînd mama copiilor mai nu i-a prins mîina băiatului cu ușa, la ce băiatul s-a speriat și a spus că mama lui este rea. Menționează, că primește un salariu în sumă de 3000 lei. Căsătoria a fost desfăcută la inițiativa fostei soții. Din căsătoria anterioară mai are un copil care învață în Franța și are 21 de ani, iar pensia alimentară pentru el, s-a achitat pînă la atingerea majoratului.

Reprezentantul reclamantului Cotorobai Igor - avocatul Alexei Brînză în ședința de judecată a menționat, că în calitate de motive privind schimbarea domiciliul copilului este siguranța copilului. Potrivit materialele anexate la dosar, inclusiv hotărîrea de judecată, se confirmă faptul, că ***** a fost discriminat în familia Olesei Cotorobai de toți membrii familiei, cu regret. Nu s-a văzut nici o reacție de la mama sa de a înlătura aceste pericole față de minor, dar dimpotrivă s-au susținut aceste circumstanțe. Cu regret, *****este o fiica de o vîrstă mai mare ca *****, avînd instinctul feminin, a preferat să se conformeze cerinței pîrîtei de a-l discrimina pe tatăl său și de a reduce întrevederile cu el de cînd s-a desfăcut

căsătoria. Nu s-a observat nici un aport al Olesei Cotorobai de a educa fiica, în aspectul de a avea întrevederi și de a discuta cu tatăl său, dimpotrivă ea este împedicată de către pîrîtă, ultima se folosește de acestea ca apărare și are de gînd să o folosească, dar aceasta nu poate fi ca o metodă de apărare, dar dimpotrivă, atîta timp cît se menține toate relațiile de înrăutățire a minorului *****. Al doilea motiv este, că pe parcursul procesului cum a menționat clientul, copilul înregistrează progrese în toate domeniile inclusiv în procesul de învățămînt. Mai mult ca atît, pe parcursul aflării lui ***** Cotorobai la domiciliul reclamantului, se încep a dezvolta talentele extrașcolare ceea ce nu a avut-o pînă atunci. De aceea, din punct de vedere a sănătății, la fel să fi știut clientul, că fiul avea aceste probleme de sănătate, dînsul avea să întreprindă toate măsurile, deși din spusele minorului s-a aflat de fapt, că pîrîta știa demult de aceste probleme, dar nu a întreprins măsuri de înlăturare și de tratare. Se vede, că mult mai pasivă este pîrîta în procesul de supraveghere a dezvoltării și problemelor copiilor, nemaivorbind de succese personale. Cu regret aflarea copilului în familia pîrîtei, mai mult generează o situație de risc a minorului *****.

Pîrîta Cotorobai Olesea în ședința de judecată a menționat, că acțiunea nu o recunoaște și solicită respingerea acesteia. Explică, că atunci cînd copilul este luat cu forța de la mamă, este o problemă mare și este dureros faptul, că copilul cît timp s-a aflat la ea, avea întrevederi cu tatăl său, nu era influențat de a nu se vedea cu tatăl, dar din moment ce tatăl a luat copilul situația s-a schimbat. Copilul a fost luat pe data de 03 iunie 2022, iar pe data de 05 iunie 2022 trebuia să fie înapoiat conform graficului, dar tatăl nu l-a mai adus. Atunci a venit tatăl, a făcut un show și i-a spus, că copilul nu vrea la ea și de atunci copilul nu mai locuiește cu ea, și cel mai dureros e faptul că nu poate să-l vadă, deoarece băiatul fuge de ea, sau cînd îl vede pe tatăl său îi spune că se duce. Pe data de 16 mai 2023 a fost la școală să-și vadă copilul, deoarece doar la școală poate să-l vadă, pentru că acasă să se ducă nu-i permite, atunci i-a solicitat ca să vină după examene acasă la ea, să-l vadă bunica și sora lui, care foarte mult suferă după fratele său, dar ***** a refuzat să meargă acasă la ea. Tatăl copiilor îi vorbește urît lui ***** despre ea, el vrea ca să o ponegrească în fața copiilor. Au fost înaintate nenumărate cereri la poliție pe dînsa, dar ea a depus explicații precum, că nu are nici o vină. Copiii sunt deja confuzi și ***** este confuz, el vrea acasă la ea dar se teme de tatăl său. Dispune de un CD pe care este înregistrare, încă de pe vremea cînd copiii locuiau cu tatăl lor, unde copilul spune că îi este frică, și că tatăl lor îi pedepsește dacă vorbește cu mama lui. Cît trăiau la tatăl lor au fost închiși în casă, cînd îi lua la ea și venea timpul să-i ducă înapoi, copiii plîngeau. Pentru așa vedea copiii se ducea la școală, pentru că dacă se ducea acasă, îi încuia poarta. Menționează, că tatăl îi permitea foarte multe băiatului, numai ca ***** să vină să trăiască cu el. Cînd a fost la școală să-l ia, băiatul i-a spus să-i dea pace, este foarte agresiv la vîrsta sa de 10 ani. Totodată, ***** nu vrea să vorbească nici cu sora sa. Dacă îl sună la telefon îi vorbește doar ceia ce-i spune tatăl său, iar dacă ceva nu-i convine, îi închide. Cu băiatul anterior a avut o consultație la psiholog deoarece se bătea cu copiii și într-un timp reușise să-l facă să fie mai bun, mai amabil, la școală avea reușite bune. În al doilea semestru al anului de învățământ tata îl aducea pe ***** acasă seara tîrziu, iar după întrevederile cu tatăl, era obraznic, nu voia să-și facă temele, îi răspundea înapoi, cînd venea de la școală spunea că-i obosit. Fostul ei soț telefona la dînsa la serviciu și le spunea colegilor cuvinte murdare despre ea. Fostul soț i-a spus că nu se va lăsa de ea pînă nu îi va deschide pe numele ei un dosar penal. Pe cînd trăia cu ea, băiatul venea de la școală, îi sărea

în gît, o cuprindea, îi spunea vorbe frumoase. E foarte greu cînd în relațiile ostile dintre părinți se implică și copiii.

La întrebările parvenite, a comunicat, că a fost la mare cu fetiță, deorece băiatul a refuzat să meargă cu ele, pentru că era la tatăl său. După revenire fostul soț a anunțat-o, că a depus o cerere întru emiterea unei ordonanțe de protecție pe motiv, că băiatul a fost bătut de ea și de bunica sa. Cauza a fost examinată de judecătorul Alexandru Motricală, care a emis ordonanța de protecție, iar Curtea de Apel Chișinău a încetat procesul. Nu poate să vină la casa fostului soț, deoarece mereu stă cu poarta încuiată, la apelurile telefonice nu răspunde.

Reprezentantul pîrîtei Cotorobai Olesea - avocatul Alina Palii în ședința de judecată a susținut cerințele invocate în referința sa, considerîndu-le întemeiate și solicitînd ca acestea să fie admise integral.

Reprezentantul persoanei interesate Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei de pe lîngă Consiliul raional ***** în ședința de judecată nu s-a prezentat, dar printr-o cerere a solicitat examinarea cauzei în lipsa reprezentantului său. În avizul depus instanței consideră, că este oportună stabilirea domiciliului copilului minor ***** împreună cu tata biologic – Cotorobai Igor, din motivul corespunderii interesului superior a copilului minor.

Martorul minor - ** Igor***, în ședința de judecată a explicat, că la școală are calificative: bine, foarte bine, sufient și excelent. Se duce la activități extrașcolare și anume artele marțiale și acordeonul. Îi place la scoala sportivă. Se înțelege bine cu tata chiar și atunci cînd vine de la școală cu o notă rea. Mamei nu-i place, că are activități extrașcolare, se duce la artele marțiale și face ore la acordeon, nu l-a lăudat pentru diplomele obținute, este mai severă. Mai are o soră pe nume Crina, cu care învață la aceeași școală în sat. *****, r-nul *****. El locuiește în sat. *****, *****, iar *****locuiește cu mama în sat. *****, r-nul *****, nu se întîlnesc, se văd doar la școală, cu ea se împacă bine. Nu se duce la mama deoarece ea l-a bătut și este supărat pe ea. La bătut pe motiv, că fregventează școala muzicală și i-a solicitat ca să nu o mai fregventeze, dar el nu a întrebat-o care este motivul nedorinței ca el să fregventeze școală muzicală. Dorește să fie muzicant, îi place foarte tare muzica, dar și artele marțiale. Tatăl este mulțumit că el fregventează orele extrașcolare. Locuiește cu tata și bunica din partea tatălui, iar *****locuiește cu mama și buneii din partea mamei. La școală se duce cu tatăl cu mașina, fregventează permanent chiar și dacă are dureri în gît. Dispune de acordeonul „Premier” procurat de tatăl său. *****vine singură la școală, uneori este adusă de badea Senea, care locuiește aparte de mama și este prieten cu tata. Pe bunica din partea mamei nu o vizitează, deoarece ultima l-a bătut cu coada sapei, deoarece nu și-a cerut voie de a se vedea cu tatăl său, nu a iertat-o. Mama vine la școală să-l vadă, dar nu vrea la ea deoarece l-a bătut, mai mult vrea la tata. Vorbește cu mama și ea îl cheamă acasă, iar el îi spune că nu vrea pentru, că l-a bătut. Cînd locuia la mama era dus la școală de către badea Senea. Mama lucrează la spital, poate lucra și noaptea. Tata repară televizoare acasă și la lucru. Nu ține minte cînd a vorbit cu mama ultima dată, posibil înainte de sărbătorile pascale. Cînd duce o discuție cu mama la telefon, tatăl pleacă în altă cameră. Dorește ca *****să vină la el, îi este dor de ea, de mama nu îi este dor. Pe bunica din partea tatălui o cheamă Vasilița, cîți ani are nu știe. Onomastica tatălui este pe 15 august. De 8 martie a felicitat-o pe mama, *****și bunica Vasilița. Trebuie să fie bravo, ca să-i cumpere tata ceva. Nu-i place să se laude. Are o dorință de a sta cu tatăl și să fie polițist. Cu bunica a avut un singur conflict, iar cu mama deseori conflicta.

Martorul Magurean Victoria Alexei, în ședința de judecată a explicat, că pe Cotorobai Olesea o cunoaște, deoarece prin luna iulie-septembrie a făcut lucrări de construcție la casa mamei acesteia, Zatic Liubovi, situată în sat. *****, r-nul *****. Lucra de la 09:00-22:00, sîmbăta și duminica nu lucra. Cunoaște, că Cotorobai Oesea are doi copii: *****și *****l. Copiii erau în grija buneilor, vara se jucau. Nu a văzut, ca Cotorobai Olesea să se poarte agresiv cu băiatul, a văzut o dată cum acesta o lovea pe sora sa. Fostul soț, venea după copii, băiatul pleca cu el, dar fiica refuza să se ducă. După ce revenea de la tatăl său, băiatul vorbea și se comporta urît față de bunei și mama sa. Nu a auzit și nici nu i-a întrebat dacă au fost agresați de către părinți.

Martorul Zatic Liubovi Ivan, în ședința de judecată a explicat, că Olesea este fiica sa, care la vîrsta de 21 de ani s-a căsătorit cu Cotorobai Igor locuitor al sat. *****. La moment fiica activează la spital. După căsătorie au locuit în casa ei situată în sat. *****, timp de 7 ani. În urma relațiilor de căsătorie, la ei s-a născut în anul 2011 fiica Crina, iar în anul 2012 fiul *****. În casă locuiau ea cu soțul, și ambele familii a fiicelor. Ulterior din cauza unor divergențe Olesea și Igor au divorțat. Fiica a continuat să locuiască la ea împreună cu copiii, iar fostul ginere a plecat la părinții săi. Cu nepoții este în relații bune. În urma desfacerii căsătorii, domiciliul copiilor minori a fost stabilit cu mama lor, pe cînd reclamantul dorea contrariul. Mai tîrziu conform deciziei Curții de Apel Chișinău a fost modificat domiciliul copiilor minori cu tatăl său, acesta nu le permitea copiilor să se vadă cu mama sa. Tatăl o defaima și vorbea urît despre Olesea față de copiii săi. Ulterior a fost din nou modificat domiciliul copiilor minor, aceștia au rămas să domicilieze cu mama lor. După ce s-au întors copii de la tatăl său, fata era cuminte, iar băiatul se comporta obraznic. Fiica Olesea niciodată nu l-a bătut pe băiat. Atît timp cît acesta nu avea întrevederi cu tatăl său învăța bine la școală. Tatăl cînd venea la școală lua doar băiatul, iar pe fiica sa o lăsa. Uneori fostul ginere Igor aplica forța fizică față de fiica Olesea, uneori în prezența copiilor. Cînd a fost la consultația psihologului, fiica i-a dat nepotului ***** niște dulciuri și el a cuprins-o, ulterior a mai dorit să-l vadă, dar nepotul o respingea deoarece în așa mod este influențat de către tatăl său. Niciodată nu l-a bătut pe nepotul său, îi oferea ce avea posibilitate, îl iubea, putea să-l ocărască dar nu să-l bată. Nepoata *****i-a spus că se vedea cu tatăl său la școală dar nu cunoaște dacă a chemat-o la el. Ea mai spus că tatăl ei este un mincinos și vorbește numai prostii despte familia lor. Pe perioada de timp cît copiii au locuit la tatăl său au fost bătuți cu varga și cureaua, ulterior au fost încuiați într-o cameră. Fostul ginere Igor servește băuturi alcoolice. Cînd se ducea Igor cu mașina la Chișinău, cerea bani de la fiica ei pentru ca să poată alimenta mașina, la întoarcere nu făcea nimic. Cunoaște, că fostul ginere se ocupă cu reparația televizoarelor. Inițiatorul divorțului a fost fiica Olesea, deoarece deseori se certau. Reprezentanții DASPF au fost la școală, iar asistentul social și inspectorul de sector le-a făcut acasă o vizită. Fiica Olesea vizitează băiatul la școală, dar acesta se comportă și vorbește urît cu ea. De pe data de 05 iunie copilul refuză să vină la mama sa. În urma conflictelor starea de sănătate a fiicei Olesea s-a înrăutățit. Fostul ginere Igor mereu o telefonează și o numește cu cuvinte murdare, la întrebarea ei de ce așa se comportă, i-a răspuns că va face tot posibilul să o scoată din minți și toată viața o va purta prin judecăți. Nu ține minte cînd Igor a vorbit cu fiica Olesea, dar cînd ea vorbește cu fiul ei, el îi șoptește răspunsurile la întrebări. Fiica Olesea activează în calitate de felcer, la penitenciar, cu graficul o zi lucrătoare și trei acasă. Fiica Olesea nu dorește ca fiul să locuiască cu tatăl său, dar acum acesta refuză să vină la mama sa. Fostul ginere anterior lua copiii conform

graficului, dar nu îi aducea la timp înapoi. *****nu vrea să se ducă la tatăl său, deaorece acesta este un mincinos. Fiica la înscris pe ***** la activități extrașcolare și anume la orele de fluer și la dansuri. *****a fregventat orele de dans, dar le-a abandonat din propria inițiativă, după ce a avut o intervenție chirurgicală. ***** nu i-a cerut mamei ca să fie înscris la orele de acordeon.

Martorul* **, în ședința de judecată a explicat, că părinții ei sunt Olesea și Igor Cotorobai, care la moment nu locuiesc împreună. Ea locuiește cu mama și dorește în continuare să locuiască cu ea. Mai are un frate care învață la aceeași școală în cl. IV-a, însă el locuiește cu tata. ***** nu vine la mama. La inițiativa de a-l cuprinde el refuză, fuge de ea, deoarece ea consideră, că lui îi este frică de tata. La invitat o dată la ziua ei de naștere, dar fratele ei nu a venit. ***** nu vine la mama, deoarece a spus că l-a bătut, însă ea nu ține minte așa ceva, pentru că mama niciodată nu îi bate. Cunoaște că ***** s-a jucat cu cineva în drum și a căzut lovindu-se, ulterior a spus că a fost lovit de către mamă. ***** insistă, că este bătut de către mama. Odată cînd a venit la tatăl său, care i-a luat cu forța și i-a încuiat în casă atunci fratele a spus: „dacă există Dumnezeu, de ce nu suntem la mama". La propunerea mamei de a merge împreună cu ele la mare, ***** i-a comunicat, că va pleca la mare împreună cu tatăl său. *****l o iubește ca pe o soră și ține la ea. Nu comunică pe telefon, deoarece ***** a refuzat să-i dea numărul lui de telefon, și nici mama nu cunoaște ce număr de telefon are. Cu tata se vede la școală, dar acesta îi dă bani puțini, iar pe cînd locuia la tatăl, mama îi dădea mai mulți bani.

Martorul Burduja Svetlana Vasile, în ședința de judecată a explicat, că este diriginta clasei în care a învățat *****. Despre situația părinților cunoaște, deoarece pe cazul violenței fața de copilul minor ***** de către mama sa Cotorobai Olesea a fost audiată de inspectorul de sector, ulterior a mai fost audiată și în cadrul comisiei multidisciplinare și a mai fost audiată și în cadrul unei ședințe de judecată. Copilul ***** în anul 2020 a venit în cl. II, era liniștit. Pe atunci locuia la mama sa, pe care nu s-a plîns. Copilul era vizitat de către tată peste o zi, după ce venea la școală cu temele nefăcute. Din luna iulie a aflat de la inspectorul de sector, că copilul *****l Cotorobai, din luna iunie a trecut cu traiul la tatăl său. La ședința multidisciplinară tatăl copilului a comunicat, că *****l nu dorește să se întorcă la mama sa deoarece ea îl bate, și bunica la fel. Pe tema dată cu copilul nu a purtat nici o discuție. La modulele școlare și esee, ***** despre mamă nu scrie nimic. La începutul anului școlar la adunărire părintești venea doar mama, ulterior tatăl, iar acum vin ambii părinți. Mama a fost pe data de 16 mai la școală și a discutat cu ***** calm și liniștit. Despre relația tată-fiu nu cunoaște nimic. La orele de clasă tatăl nu a participat. La școală a avut tema familia, la care ***** nu a comunicat nimic rău. Pe perioada de timp cît copilul se afla la mamă, era îmbrăcat bine, dar cu tata el nu este îngrijit. Copilul absentează de la școală, tot timpul avînd motive. A fost caz că copilul a fost bolnav, dar a fost prezent a doua zi la școală. Acum la orele școlare are o reușită bună, dar anul trecut a avut o reușită mai bună.

Aprecierea instanței:

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, apreciind pretențiile formulate în acțiune în raport cu probele prezentate, administrînd pertinența și temeinicia prin prisma legislației ce guvernează raportul juridic litigios, instanţa de judecată consideră, că cererea de chemare în judecată înaintată de Cotorobai Igor către Cotorobai Olesea,

persoană interesată – DASPF ***** privind schimbarea domiciliului copilului minor, *urmează a fi respinsă ca neîntemeiată*, reieşind din următoarele considerente:

În conformitate cu art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.*

Din conținutul art.239 Cod de procedură civilă, *hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și de probele cercetate în ședința de judecată.*

Conform art.240 alin.(1) și (3) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.*

Potrivit art.241 alin.(5) Cod de procedură civilă, *în motivare se indică circumstanţele cauzei, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa.*

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Această dispoziție legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiției, de a întări încrederea justițiabililor în hotărîrile judecătorești și de a da posibilitatea instanțelor superioare să-și exercite controlul judecătoresc.

În conformitate cu art.60 alin.(1), (2) Codul familiei, *părinţii au dreptul şi sînt obligaţi să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. Părinţii poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane.*

Potrivit art.62 alin.(1) Codul familiei, *drepturile părinţilor nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinţii nu pot prejudicia sănătatea fizică şi psihică a copilului.*

Conform art.63 alin.(1), (2)Codul familiei, *în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.)*

În același rînd potrivit jurisprudenței de principiu a CEDO în materia relațiilor familiare, pentru un părinte și copilul său, faptul de a fi împreună reprezintă element fundamental al vieții de familie (*Olsson vs. Sweden nr.10465/83 din 24.03.1988, paragraful 59*).

În acest sens, instanța ține să remarce, că interesul superior la minorului reclamă menținerea acestuia cât mai mult timp într-un mediul familial normal și echilibrat în prezența

ambilor părinți pentru, că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestuia este foarte mare odată cu încredințarea sa unuia sau altuia dintre părinți. Astfel, după separarea părinților menținerea și încurajarea relației copilului cu părintele cu care minorul nu locuiește în mod statornic, devine vitală pentru dezvoltarea sa morală normală. La rîndul său, instanței îi revine sarcina de a stabili acel interes superior a copilului, care ar înclina balanța justiției către mamă sau către tată.

În același timp, instanța notează, că limitele intervenției în exercițiul dreptului garantat de art.8 CEDO trebuie să parvină de la o autoritate (judiciară, administrativă, legislativă) și nu de la o autoritate privată (părinți).

Deci, interesul superior al copilului trebuie să reprezinte unitatea de măsură atunci cînd mai multe interese concurează, iar subiectivitatea judecătorului sau a autorității administrative investite cu putere de a lua decizii, trebuie să se bazeze pe o analiză „științifică" a situației.

La examinarea cauzei, ce vizează copii minori, instanța este ținută de respectarea principiului care consacră interesul superior al copilului, însă, în același timp, instanța judecătorească este ținută de respectarea principiului egalității în drepturi a părinților, în special în raporturile de familie, și principiul legalității actelor de dispoziție emise pe marginea cauzelor diferite judecății.

Suportul probator atestă, că părțile în litigiu Cotorobai Igor și Cotorobai Olesea au doi copii minori comuni: ***** și ***** (f.d.8).

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24.02.2020, s-a stabilit locul de trai al copiilor minori, ***** și *****, la domiciliul mamei – Cotorobai Olesea (f.d.9,126).

Din conținutul confirmării eliberată de IP Gimnaziu ***** se atestă, că Cotorobai Igor, părintele elevului cl.IV-a, *****, asigură prezența elevului la școală, duce evidența de reușită a acestuia și starea lui de bine în cadrul colectivului (f.d.11), iar potrivit adeverinței nr.87 din 17.11.2022 eliberată de Școala de Arte „Valeriu Poleakov", se adeverește, că ***** studiază în cl.I, specialitatea – acordeon (f.d.12). Totodată conform confirmării nr.027 din 24.10.2022 emisă de A.O. Clubul Sportiv de Taekwondo WTF „CALEA FERICIRII„ se dovedește, că ***** este membru al clubului sportiv din luna septembrie 2022 și frecventează antrenamentele de Taekwondo, cheltuielile necesare fiind suportate de către Cotorobai Igor (f.d.60).

Totodată instanța a supus cerecetării unui șir de diplome eliberate pe numele minorului ***** pentru succesele obținute la activitățile extrașcolare (f.d.109,120-122,159-160)

Informația parvenită de la Primăria sat. *****, ***** nr.02/1-38-376 din 13.10.2022 confirmă domicilierea copilului minor, ***** la tatăl său, Cotorobai Igor în sat. *****, str. Chișinăului nr.7, din spusele ultimului de pe data de 03.06.2022 (f.d.48), iar potrivit referinței nr.C-14/23 din 24.01.2023 eliberată de IP Ciocana, Cotorobai Igor la locul de trai se caracterizează pozitiv, plîngeri în adresa ultimului din partea rudelor sau a vecinilor nu au parvenit, dar au fost petiții din partea fostei soții cu referire la cazul desfacerii căsătoriei și stabilirii domiciliului copiilor (f.d.98).

Conform art.63 alin.(3) Codul familiei, *la determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi.*

Reiterînd norma legală citată mai sus, instanța de judecată reține, că potrivit Avizului cu privire la schimbarea locului de domiciliu a minorului ***** întocmit de Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei *****, autoritatea tutelară a concluzionat, că ținând cont de interesul superior al copilului minor este oportună stabilirea domiciliului copilului minor: *****, împreună cu tatăl biologic - Cotorobai Igor locuitor al sat. *****, str. Chișinăului nr.7, ***** (f.d.92,113,124).

Instanța de judecată nu va reține aici avizul acordat la caz de către DASPF ***** precum, că domiciliul copilului ar urma să fie schimbat, or, acest aviz nu se bazează pe o cercetare a stării de fapt a copilului și a părinților lui; poziția părților litigiante nefiind elucidată de către autoritate; de altfel nefiind chestionat nici copilul asupra cazului; respectiv, motivele unei astfel de concluzii rămîn a fi incerte pentru instanță.

Aici se impune a preciza faptul, că acest Aviz urmează de a fi apreciat cu titlu de recomandare, or, avînd drept scop protejarea intereselor copilului minor, instanța de judecată în conformitate cu prevederile art.53 alin.(1) Codul familiei, are obligația de a garanta apărarea drepturilor și intereselor copiilor minori, atît în raport cu terții, cît și proprii lor părinți în cazurile expres prevăzute de lege.

Instanța de judecată menționează, că la stabilirea (la caz modificarea) domiciliului copilului minor cu unul din părinți, precum și în determinarea interesului superior al copilului se ia în considerare:

- nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate, stabilitate și apartenență la o familie;
- opinia copilului, în funcție de vîrsta și gradul de maturitate;
- istoricul copilului, avînd în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijarea, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor;
- capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului, de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia;
- menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a dezvoltat relații de atașament.

Prin urmare, la soluționarea chestiunii privind stabilirea/modificarea domiciliului copilului minor, condiția esențială de care instanțele judecătorești au îndatorirea să se pronunțe, constă în interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi stabilit prin examinarea tuturor criteriilor consacrate în acest sens. Astfel, în cazul examinării litigiilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor în situația în care părinții locuiesc separat, urmează să se țină cont exclusiv de interesul superior al copilului.

Astfel schimbarea/modificarea locului de trai al copilului minor în caz de separare a părinților, se operează în vederea protejării intereselor supreme ale acestuia, iar un criteriu de bază la stabilirea acestui domiciliu îl constituie identificarea locului în care copilul va beneficia de o stare psiho-emoțională mai favorabilă.

În acest context, instanța de judecată reține, că copilul minor trebuie să aibă o relație normală/armonioasă cu ambii părinți, ceea ce presupune depășirea momentului de distanțare de mamă, în caz contrar refacerea unei relații normale a minorului cu mama, care poate deveni cu timpul imposibilă, în nici un caz nu poate corespunde interesului superior al copilului.

La fel instanța reține, că potrivit Anchetei sociale din 14.11.2022, Comisia de examinare a condițiilor locative și sociale a cercetat condițiile de trai a familiei lui Cotorobai Igor, fiind constatat faptul, că în urma vizitei la domiciliul reclamantului, s-a constatat, că ultimul locuiește împreună cu mama sa și fiul său, *****. Bunica are cameră separată, iar locuința este dotată cu strictul necesar: baie, bucătorie (f.d.54), iar potrivit certificatului din 02.05.2013, Cotorobai Igor dispune de terenul cu nr. cadastral 3120207.022 situat în *****, com. *****, extravilan, cu suprafața de 0,176 ha, în baza contractului de donație nr.3177 din 18.04.2013 (f.d.55).

În continuare se reține și Raportul de expertiză extrajudiciară nr.77 din 22.08.2022, efectuat de expertul Bulgaru Ala, potrivit căruia minorul ***** manifestă atașament semnificativ mai sporit față de tatăl său Cotorobai Igor, fața de mama sa manifestând atașament extrem de slab.

Minorul ***** față de:

-Tatăl său – Cotorobai Igor a dezvoltat atașament sigur/securizant, acesta fiind cel mai optim tip de atașament, cu astfel tip de atașament, copilul este sigur, că părintele îi va răspunde la toate nevoile, că se va putea baza pe părinte, că părintele îl va încuraja să exploateze lumea în mod independent și că la părinte își va putea găsi sprijinul afectiv, copilul având convingerea că indiferent de situație, părintele față de care a dezvoltat atașament sigur, îl va susține și îl va înțelege;

-Mama sa – Cotorobai Olesea a dezvoltat atașament dezorganizat, factorii declanșatori ai acestui tip de atașament, fiind existența în familie a unor evenimente traumatizante pentru el (violența domestică pe care a invocat-o: abuzuri fizice și verbale din partea mamei la adresa tatălui, dar și la adresa sa), mama fiind supusă tensiunii sale psiho-emoționale, a anxietății, frustării și tristeții, atașamentul dezorganizat formându-se la copil, atunci cînd adultul îl sperie sau în traumatizează. (f.d.14-37).

Totodată, potrivit Raportului de asistență psihologică nr.806 din 13.06.2022 efectuat în privința copilului minor *****, se atestă, că stare de bine a copilului este afectată de relația defectuasă dintre părinți. Copilul este retras, trist, anxios, cu excese emoționale în comportament (poate să plângă, să strige, să lovească sora). În comunicare este scurt și concret, vorbește dacă este întrebat. Din spusele copilului dorește să comunice și să se afle cu tata, iar mama nu permite aceasta, a privat copilul de comunicarea telefonică. Conform particularităților de vîrstă, necesitatea de comunicare a băieților cu tata se intensifică de la 6-7 ani, respectiv în cazul dat ***** tinde să relaționeze mai liber cu tata. Influențele din familia copilului în care locuiește cu mama, sora și bunica țin să diminuieze această relație prin diverse metode, copilul spune că a fost pedepsit acasă și cu bătaia. Ca consecință băiatul a devenit retras, agresiv, cu tendințe riscante în comportament (poate pleca de acasă fără să anunțe mama). Recomandările oferite de psiholog mamei de a relaxa relația tată-fiu au fost neglijate, neauzite, mama fiind insistentă de a limita relația pe motiv, că după întîlnirile cu tata băiatul este violent cu sora. Relația de ceartă dintre părinți are la mijloc copiii, iar consecințele directe se reflectă mai mult asupra lui *****, cu riscul de așsi modifica comportamentul spre negativ, cu revolte și agresivitate sporită față de mamă și soră, comportament deviant, eșec școlar. Concluziile fiind, că starea psihoemoțională a copilului este afectată de tendința exagerată a mamei de a limita relația tată-fiu (f.d.44).

Mai mult ca atît, din conținutul avizului privind rezultatele evaluării psihologice a minorului ***** din 07.07.2022 emis de Centru Comunitar de Sănătate Mintală Botanica,

denotă, că în urma evaluării subiectului și administrării testelor psihologice, s-au obținut rezultate ce indică un fon emoțional scăzut, asociat cu afectarea imaginii de sine, indicând reacția la episoade traumatice din trecutul recent al persoanei (f.d.52).

Astfel, în contextul pretențiilor înaintate în acțiune instanța de judecată reține, că reclamantul Cotorobai Igor solicită modificarea domiciliului în privința copilului minor *****, invocând faptul, că copilul ***** refuză categoric de a domicilia la mama sa, pe motiv, că ultima l-a bătut.

Instanța de judecată mai relevă și faptul, că potrivit Rapoartelor de evaluare psihologică anterioare nr.277 din 23.08.2019 și nr.255 din 14.10.2019 s-a concluzionat, că sfera afectivă și comportamentală a copilului ***** indică semne ale abuzului emoțional în urma acomodării negative la separarea/divorțul părinților (nesiguranță, frică, neliniște, dorința de a se afla mai mult în grija mamei, devalorizarea figurii paterne, tendințe agresive, instabilitate emoțională). Sfera rațională indică asupra faptului, că persoana de încredere și referință la moment o reprezintă mama (f.d.133-134,135-137).

Iar potrivit Raportului de asistență psihologică nr.541 din 16.11.2020, a fost concluzionat faptul, că din aspect psihologic copiii se simt bine la școală, între colegi și profesori, iar autoritățile din instituție nu fac presiune pe ei. Totodată, pentru a întreține legătura cu copiii s-a recomandat ca Cotorobai Igor să se întrevadă cu copii înafara orelor/teritoriului școlar, într-un loc plăcut, confortabil copiilor (f.d.138).

Avînd în vedere solicitările reclamantului, instanța reține, că potrivit reglementărilor instituite la art.3 alin.(1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituțiile publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autoritățile administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

În conformitate cu art.9 al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și situației în conformitate cu legile și procedurile aplicabile, că această separare este necesară, în cazuri particulare, de exemplu atunci cînd părinții maltratează sau neglijează copiii sau cînd părinții trăiesc separat și cînd urmează să se ia o hotărîre cu privire la locul de reședință al copilului.

Prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, scopul Convenției nu este de a proteja drepturile teoretice sau iluzorii ci cele concrete și efective (*cauza Artico împotriva Italiei*).

Urmare și la încredințarea copiilor minori, condiția esențială de care instanțele judecătorești au îndatorirea să se pronunțe, constă în interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi stabilit prin examinarea tuturor criteriilor consacrate în acest domeniu.

Aceste criterii stabilite de practica Curții Europene a Drepturilor Omului, dar și de legislația națională sunt vârsta copilului, posibilitățile părintelui de a-i asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală și morală, atașamentul față de copilul minor, precum și al minorului față de părinte, grija manifestată de părinți în timpul convețuirii și după despărțirea lor în fapt, precum și altele asemenea.

Conform art.18 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului pct.1, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia, ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții, sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rînd, în interesul suprem al copilului.

La fel, aplicabile cazului din speță sunt prevederile art.18 alin.(1) din Legea privind drepturile copilului nr.338 din 15.12.1994, potrivit căruia ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

Potrivit art.16 din Legea privind drepturile copilului nr.338 din 15.12.1994, fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceştia, cu excepţia cazurilor în care despărţirea de un părinte sau de ambii părinţi este necesară în interesul copilului.

Art.17 din Legea privind drepturile copilului nr.338 din 15.12.1994 prevede, că copilul separat de un părinte sau de ambii părinţi, care locuieşte în Republica Moldova sau în oricare altă ţară, are dreptul să întreţină relaţii personale şi contacte directe regulate cu cei doi părinţi ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

Astfel, în cazul examinării litigiilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor în situația în care părinții locuiesc separat, urmează să se țină cont exclusiv de interesul superior al copilului.

Aici instanța reține, că pentru identificarea interesului superior al copilului într-un anumit caz, trebuie să se țină cont de două aspecte:

- în primul rînd, este în interesul suprem al copilului ca legăturile sale cu familia să fie menținute, cu excepția cazurilor în care condițiile familiale nu permit acest lucru;

- în al doilea rînd, este în interesul superior al copilului ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur și liniștit.

Instanța mai menționează, că potrivit art.51 alin.(1), (2), (3) Codul familiei, se consideră copil persoana care nu a atins vîrsta de 18 ani (majoratul). Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepţia cazurilor cînd aceasta contravine intereselor copilului. Copilul are dreptul la educaţie din partea părinţilor, la dezvoltarea capacităţilor intelectuale, la libertatea gîndirii şi conştiinţei, la apărarea demnităţii şi onoarei.

La fel, conform art.52 alin.(1) Codul familiei, copilul are dreptul să comunice cu ambii părinţi, cu buneii, fraţii, surorile şi cu celelalte rude. Desfacerea căsătoriei părinţilor, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului. În cazul cînd părinţii au domiciliul separat, copilul are dreptul să comunice cu fiecare dintre ei.

Totodată art.58 alin.(1) Codul familiei prevede, că părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Instanța stabilește, că legea reglementează situația juridică de schimbare a domiciliului copilului minor prin prevederile art.64 alin.(3) Codul familiei, în cazul nerespectării hotărîrii instanţei judecătoreşti, la cererea părintelui care locuieşte separat de copil, instanţa judecătorească, ţinînd cont de interesele şi opinia copilului, în funcţie de vîrsta şi gradul său de maturitate, poate decide transmiterea copilului către acesta.

Cu trimitere la normele invocate, se reține, că reclamantul Cotorobai Igor nu a adus nici o probă, că Cotorobai Olesea nu a respectat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24.02.2020.

Or, după cum s-a stabilit în instanța de judecată, faptul, că copilul minor ***** a cărui domiciliu a fost stabilit cu mama Cotorobai Olesea, de fapt domiciliază la moment cu reclamantul Cotorobai Igor, nu se datorează culpei pîrîtei Cotorobai Olesea, întrucît potrivit declarației ultimei și a martorului Zatic Liubovi, în urma întrevederilor stabilite conform graficului reclamantul Cotorobai Igor nu a reîntors copilul mamei Cotorobai Olesea.

Pe cale de consecință, instanța respinge argumentele reclamantului Cotorobai Igor, precum, că copilul minor, ***** a fost maltratat fizic și verbal de către mama sa, Cotorobai Olesea, or aceste argumente nu pot fundamenta o soluție de transmitere a copilului la domiciliul acestuia, ori legea identifică doar situația de nerespectare a hotărîrii judecătorești ca temei pentru schimbarea demiciliului copilului minor, stabilit printr-o hotărîre judecătorească definitivă și irevocabilă.

Așadar, ținînd cont de interesul superior al copilului, existența unei hotărîri a instanței de judecată prin care a fost stabilit domiciliul cu mama Cotorobai Olesea, lipsa de probe, că pîrîta nu a respectat dispozițiile hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24.02.2020, instanța consideră, că la caz nu sunt întrunite prevederile art.64 alin.(3) Codul familiei, astfel încît să fie necesară transmiterea cu schimbarea domiciliului copilului la reclamantul Cotorobai Igor.

Instanța mai atrage atenția asupra faptului, că studiile psihologice au arătat, că mutarea locuinței minorilor sunt dăunătoare intereselor copiilor minori și este important ca doar motive serioase să fie acceptate de către instanțe.

La acest capitol este important de menționat și faptul, că părțile implicate trebuie să înțeleagă, că măsura stabilirii domiciliului copilului cu mama nu trebuie interpretată ca o sancțiune la adresa tatălui sau copiilor.

Or, deși locul de trai a copiilor este determinat la domiciliul lui Cotorobai Olesea, reclamantul Cotorobai Igor nu este lipsit de dreptul său de părinte de a se vedea și a comunica cu copilul minor *****, or, normele de drept naționale și internaționale stabilesc, că răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei, trebuie să se conducă înainde de orice după interesul superior al copilului. Deoarece oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială, iar părinților care au în grijă un copil le revine în primul rînd responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Subsecvent instanța reține, că în cauza Karrer c. României din 21 bertuarie 2012, Curtea a statuat, că problemele privind reuniunea dintre părinți și copii trebuie tratate cu promptitudine, deoarece, trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile asupra relației lor, părinții avînd prioritate la educația lor față de oricare alte persoane. Încredințarea minorului către unul dintre părinți, nu trebuie să echivaleze cu diminuarea implicării celuilant părinte în educația, creșterea și îngrijirea copilului, în cazul apariției unor circumstanțe în exercitarea egală a obligațiunilor părintești, ci trebuie să existe un just echilibru în exercitarea puterii părintești asupra copiilor, deoarece este în interesul copiilor ca aceștia să poată în mod real și efectiv să aibă legături personale cu ambii părinți.

Concluzionând cele expuse, instanța relevă, că suportul probator al cauzei nu demonstrează, că pretențiile înaintate de Cotorobai Igor către Cotorobai Olesea cu privire la schimbarea domiciliului copilului minor ***** sunt temeinice.

Iar invocarea declarativă a existenței unor încălcări ale drepturilor părintești nu este suficientă pentru a se dispune satisfacerea pretențiilor înaintate.

Din materialele cauzei rezultă fără echivoc netemeinicia acțiunii înaintate de Cotorobai Igor, întrucât pretențiile invocate poartă un caracter declarativ și sunt lipsite de suport probatoriu.

Instanța reține, că prezenta pricină se atribuie la categoria cauzelor, în care fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale.

În conformitate cu art.117 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, *probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicaţiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluţionarea cauzei, din depoziţiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experţilor.*

Din textul art.121 Cod de procedură civilă rezultă, că *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.*

Sub auspiciile art.122 alin.(1) Cod de procedură civilă, *circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.*

În textul art.130 alin.(3), (4) Cod de procedură civilă este consacrat, că *fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele.*

Conducându-se de recomandările avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, prin care se susţine, că o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil, instanța de judecată pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, a supus examinării chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate de către participanții la proces, bazându-se pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Instanța de judecată, călăuzindu-se de normele legale sus-citate, ținînd cont de vîrsta copilului și faptul, că răspunderea pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului revin în primul rînd părinților, aceștia avînd obligația de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile față de copil, ținînd cont de faptul, că părinții au îndatorirea de a crește copilul în condiții care să asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială în mod deplin, judecînd în echitate, conchide, că cererea de chemare în judecată înaintată de

Cotorobai Igor către Cotorobai Olesea, persoană interesată – DASPF ***** privind schimbarea domiciliului copilului minor – *****, a.n. *****, de la domiciliul mamei sale – Cotorobai Olesea, la domiciliul tatălui său – Cotorobai Igor, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Totodată, instanța de judecată, accentuiază, că în situația apariției unor circumstanțe obiective și temeiuri noi, vis-a-vis de schimbarea domiciliului copilului minor, aceasta nu constuituie un impediment la schimbarea domiciliului, deoarece părinții poartă răspundere egală și pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală a copilului, fiind obligați să întreprindă măsuri reale, permanente și egale – pentru dezvoltarea multilaterală a acestuia.

Cu referire la cerința reclamantului privind încasarea cheltuielilor de judecată, instanța reiterează prevederile art.82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

Din prevederile art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, se reține, că instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată.

Norma art.96 alin.(1) Cod de procedură civilă, statuiază, că instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

Conform normelor enunțate, instanța respinge cerința reclamantului cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată din contul pîrîtei.

Reieşind din cele expuse şi conducîndu-se de art. art.236-240 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată –

H O T Ă R Ă Ş T E:

Cererea de chemare în judecată înaintată de Cotorobai Igor către Cotorobai Olesea, persoană interesată – DASPF ***** privind schimbarea domiciliului copilului minor – *****, a.n. *****, de la domiciliul mamei sale – Cotorobai Olesea, la domiciliul tatălui său – Cotorobai Igor, se respinge ca neîntemeiată.

Hotărîrea cu drept de apel la Curtea de Apel Chişinău, în termen de 30 zile din momentul emiterii dispozitivului.

Preşedintele şedinţei
Judecător Veaceslav Suciu